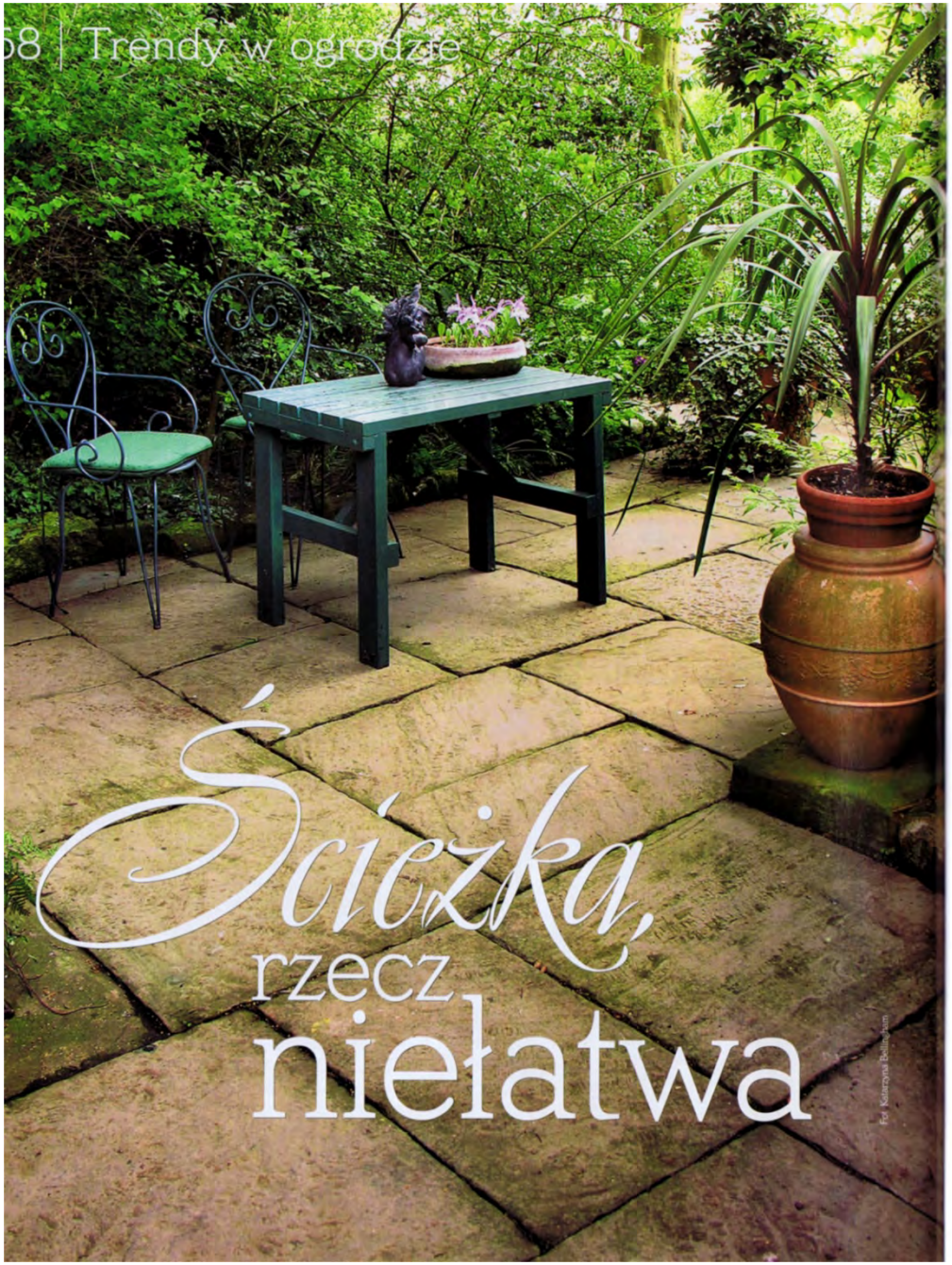

Ścieżka, rzecz niełatwa

Fot. Katarzyna Bellingham

Ogrodowa ścieżka to coś więcej niż połączenie między dwoma punktami przestrzeni. Jest eleganckim wykończeniem zielonego wnętrza i zaproszeniem do spacerów.

Tekst Marcin Gąsiorowski

Nawierzchnie na równi z innymi obiektami małej architektury wzbogacają strukturę ogrodu. Rozszerzenia traktów funkcjonują jako placyki wypoczynkowe, stopnie i podesty uatrakcyjniają bieg ścieżek i wprowadzają do zielonych wnętrz dodatkowy rytm. Pasma dróg nie tylko oddzielają łąki kwietne od trawników, rabat czy zbiorników wodnych, ale przede wszystkim nadają kierunek ruchu w ogrodzie. Proste wiodą bezpośrednio do celu, meandrujące optycznie powiększają przestrzeń. Ścieżki służą nie tylko komunikacji. Mogą np. przejmować funkcje osi widokowych – wtedy na ich zakończeniu lokuje się architektoniczne lub roślinne dominanty.

Na nastrój ogrodu wpływa wiele czynników, nieraz bardzo subtelnych – także echo kroków na bruku czy chrzęst żwiru pod stopami. Gdy idziemy po trawie lub piaszczystej ścieżce, do uszu dociera jedynie śpiew ptaków i szum liści. ▸

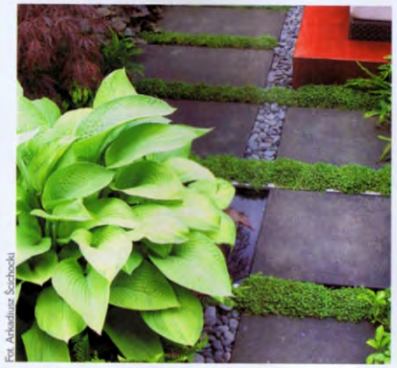

Fot. Arkadiusz Sochocki

Fot. Katarzyna Bellingham

Obok: Nawierzchnię ze zwykłych płyt betonowych urozmaicają pasy żwiru i niskich roślin

Powyżej: Tradycyjna architektura i klasyczna nawierzchnia ścieżki ułożona z kamieni brukowych

Dobra rada

Droga powinna prowadzić prosto do celu albo zachęcać do odkrywania ciekawych miejsc w ogrodzie. Ścieżki, które bez uzasadnienia wiją się i kręcą, są po prostu irytujące. Jeśli projektant nie zrobi najkrótszych połączeń pomiędzy ważnymi miejscami w ogrodzie, użytkownicy wydepczą własne drogi na skróty, psując cały efekt. By uzasadnić zmianę kierunku ścieżek, teren zazwyczaj modeluje się, tworząc pagórki, lub na zakrętach sadzi się zwarte grupy roślin – krzewów lub wysokich bylin.

Ogród i dom to całość Ścieżki i place można porównać do podłóg czy dywanów we wnętrzach mieszkalnych. Domowe posadzki muszą być dopasowane do barwy ścian, wzoru tapet czy zasłon, a te na zewnątrz muszą współgrać z architekturą domu i podkreślać styl ogrodu. Wybierając materiały, należy więc brać pod uwagę nie tylko wygląd elewacji budynku, murów i ogrodzeń, ale również rodzaj nasadzeń. Inne nawierzchnie pasują do nowoczesnego miejskiego ogródka, a inne do założenia o swobodnym czy wiejskim charakterze. Jeśli decydujemy się na kamienne posadzki, pamiętajmy, że każdy krajobraz ma swój charakterystyczny nastrój i koloryt. Najlepiej korzystać ze skał dostępnych w okolicy. Do ogrodu na morenach północnej Polski lepiej pasują bruki z polnego kamienia niż np. detale z wapienia pochodzącego z dalekich Pienin.

Nawierzchnie plenerowe zawsze powinny być nieco chropowate. Zbyt gładkie są śliskie i niebezpieczne, szczególnie podczas deszczu czy śniegu. Wracając do porównania z mieszkaniem – ścieżki trzeba traktować tak samo jak podłogę, na której meble powinny stać stabilnie.

Nowoczesność i tradycja Do architektury modernistycznej, tak ostatnio lubianej, pasują drogi o wyraźnie zarysowanych konturach i prostych kształtach. Ich układ jest podporządkowany przestrzennej formie założenia. Poza klasycznymi materiałami, takimi jak kamień czy drewno, chętnie stosuje się beton – szczególnie w postaci wielkoformatowych płyt.

Do naturalistycznych założeń o charakterze romantycznym dobrze pasują ścieżki o organicznych ▸

Drenaż to podstawa

By ogrodowe nawierzchnie (również trawiaste i wysypane korą czy żwirem) były stabilne, musimy je budować na odpowiedniej podbudowie.

Optymalne rozwiązanie to zastosowanie warstwy drenażowej z przepuszczającego wodę tłucznia lub grubego żwiru, a następnie podsypki piaskowej. Ścieżki powinny być wyprofilowane z delikatnym spadkiem po bokach (1–2 proc.), żeby woda nie zalegała na ich

Podłoża nie można stabilizować betonem, bo jest nieprzepuszczalny dla wód opadowych. Zimą może to prowadzić do niszczenia ułożonej na nim nawierzchni (pozbawiona naturalnego drenażu na skutek procesów zamarzania i rozmarzania może się zniekształcać i pękać). Ponadto lity beton jest nieekologiczny – nie pozwala wodzie swobodnie wsiąkać w grunt i hamuje dopływ tlenu, co niszczy życie biolo-

Fot. Marcin Gąsiorowski

W lewym górnym rogu: Wyrazisty rytm betonowych kafli jest zrównoważony optycznie przez potężny masyw zieleni otaczającej taras

Obok: Stonowana kolorystyka łączy betonowe schodki, żwirową ścieżkę i kamien-

Fot. Marcin Gąsiorowski

Obok: Pasma trawy pomiędzy płytami łagodzą zbyt „techniczny" charakter kompozycji, w której dominują beton i metal

Poniżej: Każdy ogród to kompozycja roślin i architektury. Otoczone murkiem poletko z ciemnego grysu ze studnią pośrodku rozświetla kępa rudej trawy

Fot. Marcin Gąsiorowski

kształtach i zmiennych szerokościach. Godne polecenia są tu nawierzchnie piaszczyste bądź żwirowe, ponieważ ich granice miękko rozpływają się w zieleni. W ogrodach, gdzie nawierzchnie są wykonane z mrozoodpornych cegieł i brukowej kostki, warto pozostawić drobne rośliny, które pojawią się w fugach między kamieniami. Optycznie łączą one utwardzone ścieżki z ogrodem. W takich warunkach doskonale rosną tymianki, rozchodniki (np. rozchodnik ostry), karmnik ościsty czy mchy.

Najprostsze – najlepsze W ogrodzie najlepiej stosować naturalne materiały. Drewno, kamień czy cegła ładnie się starzeją, z czasem pokrywa je szlachetna patyna. Czy można sobie wyobrazić historyczne ogrody bez kamiennych detali, murów i ścieżek?

Niezłym materiałem do budowy nawierzchni jest surowy beton dobrze współgrający z nowoczesną architekturą. Lepiej natomiast unikać betonu jaskrawo barwionego, bo – podobnie jak plastik – jest agresywny i może zepsuć nawet najlepiej zaprojektowane zielone wnętrze. Tanie nawierzchnie udające kamień lub klinkier mogą tracić barwę i z czasem wyglądać brudno. Jeśli budżet nie pozwala na zakup kamienia, lepiej wybrać zwykły żwir albo tłuczeń. ▸

Fot. Katarzyna Bellingham

Poniżej:
Wąskie wnętrze optycznie poszerza zygzakowata ścieżka z płyt „à la piaskowiec"

W prawym górnym rogu:
Dobry zestaw – stare cegły, ciemny klinkier i stonowana betonowa kostka

Fot. Katarzyna Bellingham

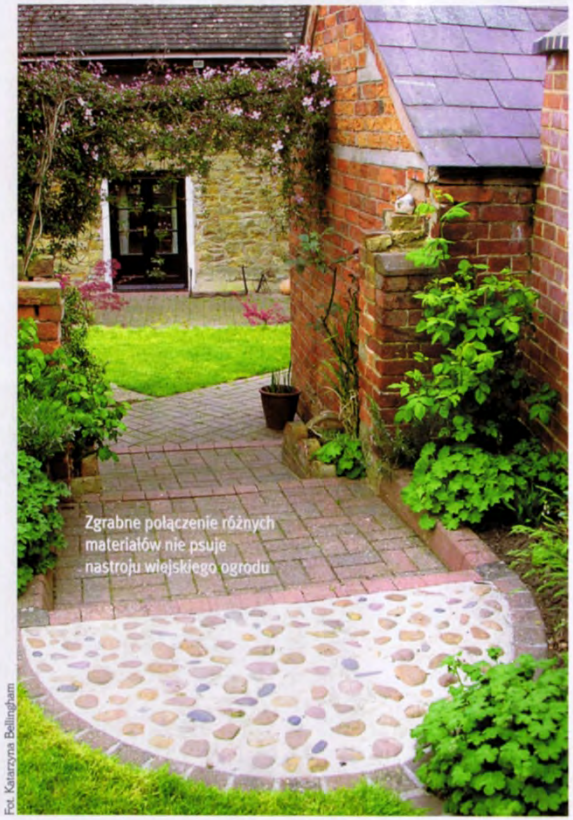

Zgrabne połączenie różnych materiałów nie psuje nastroju wiejskiego ogrodu

Fot. Katarzyna Bellingham